

(0138)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

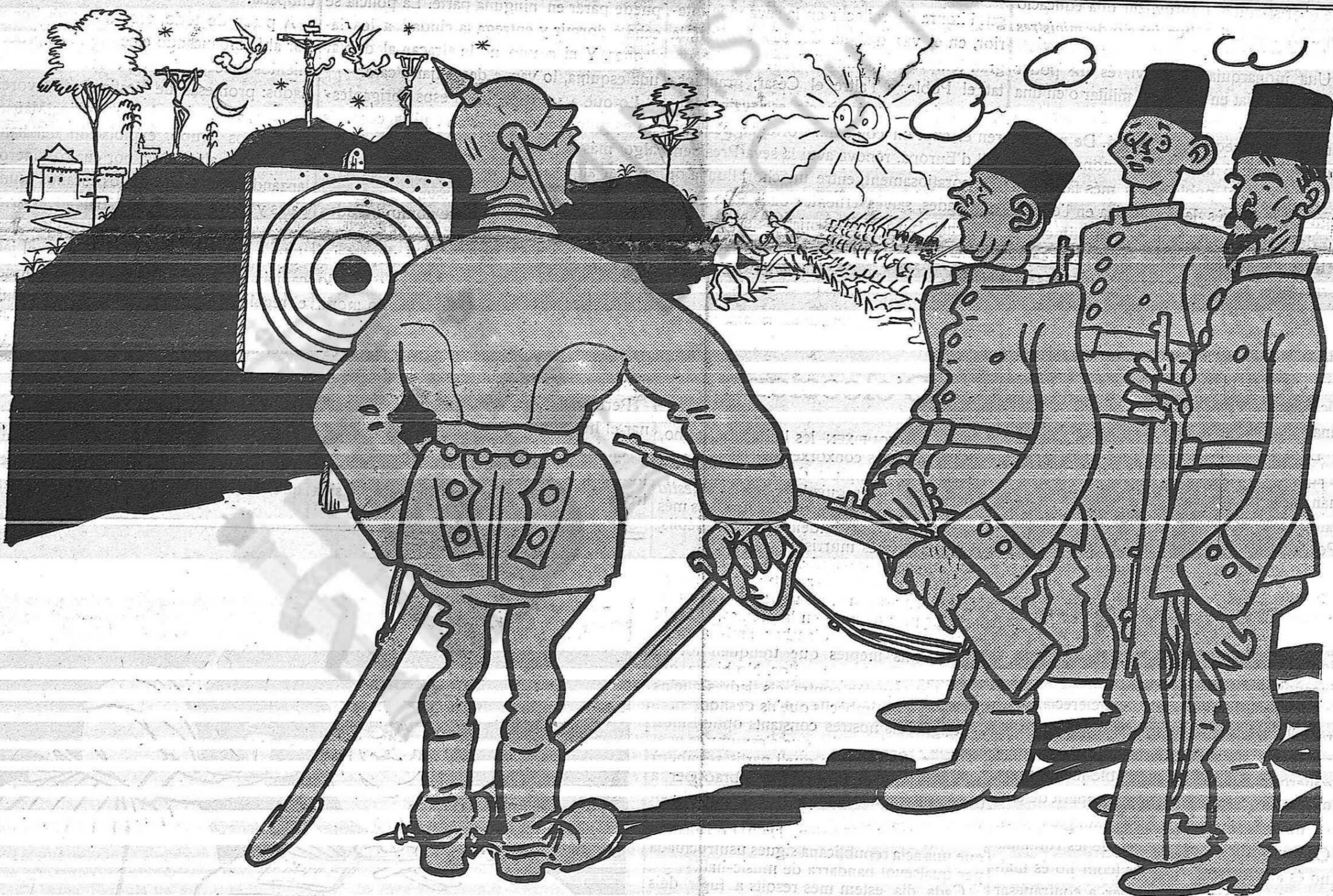
CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MÍG, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fóra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—ESTRANGER, 1'80

«Los oficiales alemanes han convertido el Gólgota en campo de tiro.»
(Telegrama dels diaris.)

—Apunteu bé, i mireu de no tocar a Cristo, que és el que'ns protegeix.

La Serbia immortal

Oh, Serbia! La teva gloria és esplèndida. La teva gloria és immortal. Els teus mateixos enemics aixequen més amunt el pedestal de la gloria teva. Per a aixafar-te a tu, petit poble pobre, afeblit per les darreres campanyes, s'ajunten els exèrcits de tres Estats: Alemanya, Austria-Hongria i Bulgària. Dos grans Estats i un petit Estat fort, contra tu, la petita i feble Serbia.

Tu estàs escrivint ara, amb la sang dels teus braus fills, la més gran epopeia de l'història dels pobles. Les llegendes i les gestes antigues cantades pels grans poetes, esdevenen pàl·lides al costat del teu heroïsmes d'avui.
No hi ha títols de noblesa en el teu poble. «Tots els serbis són nobles!», diuen dignament els teus fills. I bé: ara podrà dir-se que tu no tens hèroes individuals. Tots els serbis són hèroes! I d'aquí endavant els homes hauràn de saludar el nom de la petita Serbia, de la gran Serbia immortal.

Lusitànica

OMPLIM un deure essencial i agradable tot felicitant a l'heroica república de Portugal en el començ de la nova Presidència. Catalunya, agrupament

ètnic i lingüístic oriental d'Iberia, hauria de complaure's en presentar avui els seus homenatges a l'agrupament occidental. El nom de Bernadí Machado, tan prestigiós, és una garantia més de permanència i arrelament per aquelles institucions republicanes.

Fa bò, en aqueix repòs del camí, recordar els perills i les victòries de la ruta passada. Portugal és el còs més heroic de lluita entre un país i una selecció: és l'exemple més pur de República.

Veiam: ¿què és una república? Una república és sempre (contra l'accepció vulgar) la direcció exercida per una aristarquia. Si el poble és concient de les seves propies institucions, aleshores la democràcia (*poder del poble*) designa, naturalment i sense esforç, aquella aristarquia, nascuda d'una voluntat popular intel·ligent. Però si la massa del poble no està preparada, aleshores és precis que les aristarquies improvisin una educació popular, convertint llur funció de *ministres* en la de *mestres*.

Una monarquia, en canvi, és un poder personal apoiat en una força militar o en una inconsciència popular, interessadament conservada per medi de la religió. De manera que tant com té interès una monarquia en l'ineducació del poble per a més fàcilment regir-lo, té interès la República en l'educació del poble, qui garantitza les institucions.

Portugal ha fet el miracle d'enlairar una forma política superior, damunt un fons social encara no ben apte per a rebre-la. La Revolució francesa va operar el mateix miracle però hagué de recórrer a la tirania. Portugal, atacat per continúes conspiracions i alçaments, ha desplegat davant els enemics una gran magestat de clemència.

El celtisme de Portugal feia recelar una d'aquelles religiositats de prehistòria que han convertit en feudes de catolicisme l'Irlanda, Flandes, la Bretanya i Galícia. Però Portugal, ben al contrari, ha conduït la seva occidentalitat pel camí de les grans metròpolis de l'occidentalisme europeu; s'ha inscrit en l'òrbita d'Anglaterra, de França, d'Itàlia, mentre Espanya retornava a les velles idolatries catòliques i vacilava davant el gran incendi europeu.

Ni l'acció tradicional de la clerecía, interessada també en l'atraç social per a conjurar l'avenc polític ha pogut aturar l'obra dels generosos conductors del poble-infant, ni ha florit a Portugal el més tènue esperit de casta militar enyoradica de l'extingida cort. Com vaig dir un dia, el pes de les ruralitats no és allà bastant poderós (com ho és malhauradament a Espanya) per a contrapesar l'hegemonia metropolitana de les ciutats. Espanya està regida per les pagesies, incontrastables. Portugal ha erigit els dos grans fogars de cultura i relació mundial: Lisboa i Oporto; i la venerable universitat de Coimbra, en comptes de produir, com altres que jo sé, velles *patums* teològiques, ha enviat a la capital el gloriós estol dels obrers de la nova llibertat, els Braga, els Costa, els Machado...

**

Sento, en aquest moment, una patriòtica

vergonya. I no ja sols per considerar l'immensa desgracia de la nostra inferioritat (inferioritat en vida intensa, en veritable força i grandesa, malgrat les aparents desproporcions geogràfiques). Sento aquella vergonya que, així com hi ha pogut haver entre nosaltres germanòfils qui aprofitessin l'atropell de Bèlgica, hi hagi hagut també excitadors de l'atropell de Portugal. La conquesta de Portugal, en comptes d'engrandir a Espanya l'empetitiria; la deprimiria, la deshonraria. Tot lo que's guanyés en extensió geogràfica ho perdria en grandesa moral. I la llevar dels odis interns seria encara més fructífera de lo que ho és ara, ja que una nova qüestió de raça i d'idioma s'uniria a la del catalanisme.

Portugal, que té en quan a la guerra una situació ben definida, sols ha hagut de lluitar contra l'hostilitat germànica en les colònies. Però ha sofert, repetides vegades, l'investida de lo que en diríem l'*alemany interior*. Com aquella pobre República espanyola qui no pogué resistir les múltiples agressions, la noble República portuguesa, generosíssima amb els vençuts, qui no's mereixen la seva gracia, ha lluitat, com un jove atleta, contra els qui es diuen defensors del principi d'autoritat mentre l'autoritat són ells. I ha tingut l'honra de reflectir en la seva vida interior, en el vas d'aigua del seu territori, la gran tempestat mateixa d'Europa. A un costat el Poble, a l'altre el César; grandiosa guerra de secessió, on els esclavaires lliuren el suprem combat... Portugal, petit mirall d'Europa, renova avui la seva Presidència, coratjosament, entre un chor llunyà de canonades, salves cruentes dedicades per la maternal Europa al Benjamí de les seves fillades.

GABRIEL ALOMAR

D'eleccions

SEGUEIXEN les lluites de casino, les conxorxes de redacció i els complots de botigueta per a aconseguir la cobejada *molestia* d'anar en candidatura. Els més forts, criden; els més débils, pregunten, els més marris, intúguen.

El noble desig d'acabar amb totes aquestes miserietes i treballar amb els ulls fets al interès de Barcelona, no s'endevina, per ara, ni en els prohoms, ni en la premsa, ni en la opinió. Les ganes d'acabar amb aquests Ajuntaments ineptes que trenquen tot lo que toquen, no's veu enlloc. No hi ha qui aixequi el somatèn contra els lladres que'ns saquegen i els imbecils que'ns deshonren.

Malgrat els nostres constants optimismes, aquesta vegada sentim que s'esmuny la nostra confiança i temem que'l partit republicà de Barcelona no tindrà prou braó per a treure's del damunt als perdularis que volen viure del càrreg i enlairar als homes honorables que'l dignificarien. Hauria d'evitar-se que una acta republicana sigués usufructuada per qualsevol bandarra de music-hall.

Cada dia estem més resoltos a fugir dels convencionalismes que fins ara ens han lligat a una estúpida disciplina, i si en les properes eleccions la candidatura o candidatures del partit republicà no'ns ofereixen una sòlida garantia d'honradesa i de dignitat política, nosaltres no tindrem candidatura.

Tot-hom està d'acord en que la Corporació Municipal de Barcelona és inepte i, acceptant els eufemismes corrents, mala administradora. La nostra ciutat s'arruna, la vida es fa impossible, la Casa Comunal és avui a cà la Pepa de tots, la gent passa per la plaça de Sant Jaume tapant-se el nas i cordant-se la ermilla. Si ha de seguir aixís, nosaltres preferim que'l partit republicà no hi tingui representació, per a no tenir complicitat en

la vergonya ni ésser, per una mal entesa consideració política, arcabots dels que ajudin a la ensorrada.

En un Ajuntament dolent no volem tenir-hi part. Hi perdràn quatre *correligionaris* somnia-gangues, però hi guanyarà l'honra del partit, i nosaltres, per a les nostres campanyes, tindrem més llibertat de dir tot lo que del cor ens pugui als llavis, sense que posi frè a la nostra ploma el tenir d'ofendre a un *correligionari* o el respecte al bon nom del partit.

Entre no tenir regidors republicans o tenir-los que'ns facin enrogir les galtes, preferim cent vegades lo primer.

JEPH DE JESPU

Mamarrachos

EN cuanto se avecinan elecciones el cielo se nubla y llueve. Lluève con agua turbia y fangosa de pasiones del apetito concupiscible y del apetito irascible que se encharca en las calles de la ciudad y las deja intransitables. En cuanto se anuncian unas elecciones, se pueblan las aceras de desfachatez, se impregna el aire de las plazas de estulticia y de cinismo, y no se puede parar en ninguna parte. La policía se echa a dormir y entrega la ciudad a los ladrones. Y si a uno no le atracan al doblar una esquina, lo van a desvalijar a casa.

Lo que a uno le quitan esos «brigantes» no es precisamente la bolsa ni la capa. Es algo más precioso. Es la esperanza de encontrar algún día en Barcelona un ciudadano digno.

Lo que aquí pasa no tiene nombre. Todos los barceloneses aspiran a entrar en el Ayuntamiento: la mitad como concejales, la otra mitad como empleados. Hemos olvidado que la regeneración y el saneamiento moral de Barcelona no se han de conseguir metiendo en el Ayuntamiento a los que no están, sino sacando a patadas a los que están.

Pero, ahora, de lo que se trata es de llenar el hueco que dejarán los que se han de ir en diciembre. Nada más que para cada poltrona que ha de vacar, hay diez mil poltronas que quieren ocuparla. Por cada silla

hay diez mil culos que quieren sentarse. En todos los distritos hay más candidatos que votos.

Todos los fallidos y fallados del comercio y de la vida, todos los inclassificados, todos los que no tienen oficio y los que no saben el que dicen que tienen, toda esa patulea de ramblistas, gandules y malas lanas que no pueden explicar de qué viven, «se presentan» en las próximas elecciones.

Como no valen para otra cosa, se meten a concejales. Parodiando una frase de las «Cartas a un mameluco», podríamos decir que esos hombres pretenden que los hagamos regidores porque no sirven para nada, porque hay que dar una justificación, un fin —siquiera sea el robo— a su vida. Esos corsarios quieren ir al Ayuntamiento a escamotear las llaves de la caja municipal de la cintura de los guardianes dormidos, y a limpiar el erario hasta de polvo. Esos hombres, como aquel personaje aristofanesco, lo que más a gusto se comerían en un banquete sería un plato en que les sirvieran el tesoro público, el tesoro de la ciudad. Esos caballeros se quieren fumar a Barcelona. Sólo que Barcelona es una breva demasiado fuerte. Los pobrecillos se emborracharían y se morirían de dolor de cabeza a la primera chupada.

A pesar de todo, esos mamarrachos van por ahí embaucando electores. Los procedimientos de captación de votos son muy variados: promesas de destinos, de favores o momias, fundación de semanarios Mauser y de casinos Krupp, explotación del hampa periodística ahitándola por cuatro dineros y lanzándola al asalto de los escaños municipales y a las pantorrillas del adversario, y luego la palmadita en el hombro del correligionario o del amigo, la cepillada al jefe o capitán de banda, de bando o de bandería, el regalillo, el socorro a los presos políticos a quienes nadie visita y de quienes nadie se acuerda en otras circunstancias, etc., etc.

A todos esos condotieros hay que decirles que si quieren robar, que cojan un caballo y un trabuco y que se vayan a la sierra de Alcubierre o a los montes de Córdoba. A todos esos malandrines hay que decirles que, si quieren enriquecerse, que se hagan

Diàlegs matinals

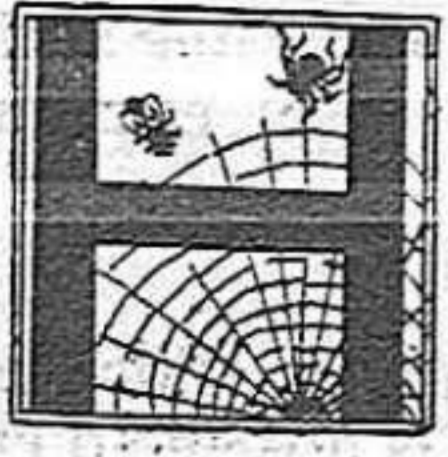
—I vostè, mossèn Quim, no's manifesta en favor de la «zona neutral»?

—Ja fa temps que la tinc concedida, jo.

contrabandistas, matuteros o *pickpockets*. A todos esos mamarrachos, cuando nos vengan a pedir el voto, hay que mandarlos a tomar por... bueno, por cualquier parte.

ANGEL SAMBIANCAT

SONATA XXI

OMES, NO m'amoineu més i, sobre tot, no parieu d'això an aquí perquè em feu caure la cara de vergonya.

Quants dies que erem, tu? Vint mil? Molt bé. I tu? Quaranta mil? Perfectament. Com ho sabeu? Com ho comenteu? Ja! Perquè l'un s'estava en un balcó i l'altre a la porta de la botiga mirant com passàvem i contant-nos com si fossim béns d'aquells que arriben de Cartagena en el «Villena». Ja's pot anar refiat amb correligionaris com vosaltres, ja. Si haguessiu vingut a la manifestació, en comptes de vint mil o quaranta mil, hauríem estat vint mil dos o quaranta mil dos, ara no vos ballaríeu i si mai arribéssiu a vells podríeu dir als vostres nets, quan se parli de la jornada del diumenge (que se'n parlarà, no'n dubteu), jo hi era, en comptes de dir-los-hi: Jo'm mirava com passaven i em preocupava de si eren mil o dos mil. Fareu un paper galdós, a fè. La sort és que sempre poden dir-se bolles, passats els anys ja ningú s'enrecordarà de la vostra falta de fè i d'entusiasme i podreu dir: —Ah, si l'haguéssiu vist aquella plaça de Sant Jaume! Estava de gom a gom, la bandera de la ciutat al mig... quina veu tenia la Cuca (a don Oriol Martorell els amics li deien Cuca). I en Lerroux i en Cambó i en Coromines... Aleshores tot tindrà remei, que a Barcelona i fora de Barcelona es un *hermoso mentir el mentir de las estrellas*, però que ara vingueu a contar-me a mi i als meus que'ns miraveu sense encomanar-vos poc ni gens de l'entusiasme? Cavallers!...

Diu que ara va de bò i que'l senyor Dato obre les Corts de manera decidida. Arriba cartrons, ja veurem què passarà. Que no aproven els pressupostos m'hi jugaria una figa. I és lògic, com aprovar lo que no tenen fet? Que an en Romanones i als seus això no'ls hi fa gota ni mica de gracia? Naturalment. Si fossim en altre país, al qui té de governar i no governa, al qui té de portar els comptes nets i no'ls hi porta el treuen pel cap més baix. Aquí no. Això és un mèrit.

—De manera que no sab quant has gastat, ni com, ni en què? De manera que no sab d'on treure quartos? Què fem? Què fem, senyor Dato?

El senyor Dato respon: —Ja me'n aniré.

—I ca!—respon en Romanones—jo vui el pis net. Només faltaria que després d'embrutar-lo tu, l'hagués de netejar jo.

—Tu em deies que t'irés al dret.

—Deia, deia, deia... on? aquí? Doncs mira, aquí me'n desdic.

I el pobre senyor Dato té de continuar fent de govern, i el pobre Bugallà no cobrint emprèstits i el general Echagüe fent *chateaux en Espagne*, que una cosa així me sembla que deurán ésser aquests plans militars amb submarins i ametralladores dels Estats Units.

En fi, ja veurem. La qüestió és que'ls nostres diputat mosseguin fort i que quan agafin tall no deixin anar així com així.

La guerra. Quan s'acabarà la guerra? Cada dia són més i semblen tenir més rabia els que's baten. Sembla un mal somni; de vegades m'agradaria veure-ho com el Martínez Rodiño de *La Vanguardia*. Ell prou procura pintar-ho esgarriat, però a mi me sembla que no ho és prou. Realment creieu té de ésser més terrible aquesta conflagració? Si jo ho veia ho explicaria més bé i sense gust de *choucroute* ni sentida de cervesa de Munich.

Setmana d'aniversaris aquesta, heu vist? Dia dotze, els espanyols descobriren l'Amèrica; aquell dia se començà a conquerir-la i a robar-la en nom d'una religió, enduient-se'n l'or per fer estèrils per a sempre més les planes manxegues, d'Extremadura, de l'alta

Castella i Lleó. No vèiem lo que tenia de dir més tard en Maragall:

—Adéu, oh tu, Amèrica, terra furienta. Som dèbils per tu.

Dia tretze, fou fusellat en Francisco Ferrer Guardia. Fa sis anys i encara és massa aprop aquella data. Tots tenim fet judici sobre allò, però encara ningú pot dir: mal fet! sense por a les venjances de dalt, ni mal fet! sense témer les justícies de baix.

Bebem-hi doncs, Enric!

MORITZ III

Notes de fòra

Cornellà.—Tenim un rector que ni un corc de aquells que estan de nit i dia amb el rec-rec. Ara s'ha ficat al cap que tots els que morin fora de tota religió positiva, per més que mostrin proves de l'acta firmada de l'agrupació lliurepensadora, vol que siguin enterrats en el seu recinte, convertint el seu capritxo en llei.

Encara ara té la pretensió de voler canviar de lloc el cadavre d'en Batalla, mostrant uns papers que no són veritat, i per tot això feu una denúncia al Jutjat de Sant Feliu, citant al senyor batlle, al germà del mort i també a la pobre viuda.

Doncs ara tenim aqueix corc de rector més cremat que un *cabecilla* després d'una derrota, i, segons veus, els seus adictes requetes diuen que al senyor batlle el ficaran a la presó, i els seus amics, creient-s'ho, l'han proveït de tabaco per a que així no s'hi avorreixi.

Llinàs.—En Peret dels ofertoris torna a estar en el període fort de febre... clerical? No! Electoral!

Ell podrà descuidar les obligacions místiques, però en política, i sobre tot en eleccions, ni el més refinat *electorero* faria més prodigis. Es tanta l'activitat que desplega en aquest ram el nostre «Mossega», que no volguent esperar la publicació oficial de les noves llistes del cens, va córrer dies enrrera a comprar-ne quatre exemplars, quan tot just havien sortit de la impremta, i un cop examinades diu que saltà d'alegria al veure que, per error material, figuraven en les mateixes quatre galifardeus amics seus que devien ésser exclosos; però el desconsol fou gran quan ha vist que en les llistes oficials, darrerament publicades, han sigut exclosos els quatre ensotianats de referencia.

Pobre Peret! Tant que corre, i mai arriba a temps!

Per més, que tampoc venia d'aquests quatre vots per perdre, els *negres*, les pròximes eleccions!... Oi, Judes?

Sabadell.—Un grapat de músics sabadellencs se'ns queixa de que la cobla d'en Masllovet (a) *Banda Municipal* estigui llastimosament composta, quasi bé tota, d'elements forasters. Els sembla estrany que havent-hi a Sabadell bons mestres, s'hagi hagut de recórrer a solistes de València i Lleida i Aragó.

Que'ns perdonin els atents comunicants. El mal no està en que'ls súbdits d'en Masllovet siguin forasters; el mal està en que toquin tan malament.

Figueres.—Les properes eleccions sembla que seran molt embrollades. Per ara hi han quatre candidatures.

Els republicans van dividits a la lluita, excepte els radicals que've creu acceptaran una intel·ligència amb els vells federals. Les dretes s'han unit per a combatre els republicans, i nosaltres, els republicans, no'ns podem unir per a donar la batalla a les dretes?

A Figueres als republicans ens té dividits una qüestió local i aquesta és que'ls nacionalistes varen convocar al poble per a un plebiscit i veure si guanyava el poble o els nacionalistes: treure els consums; com que guanyà el poble, els nacionalistes no varen fer cas omís de la voluntat del poble.

Per aquest motiu és que tenim la divisió dels republicans. No hi hauria encara adob per a unir pel bé de la República i Catalunya a les esquerres?

S. Pere Riudevittles.—Estem en setmana de embarcs. Moltes exclamacions, i com si res haguessin fet. Senyors, un xic de memoria; ¿no us recordeu de la martingala que vareu fer amb motiu de la caixa del Nadal? Pessetes 142'35 segons afirma el Geroni, 181 el Font i les restants fins a 360 l'altre, i per últim un número al davant, 100 pessetes més, i visca la xella del any 1913, i visca el senyor Cardús de Capellades!

De tot aquests que criden, quants n'hi ha que han rebut recompenses?

La vida del pagès

Ja podeu donar-hi voltes, no trobareu al món res tan trist i tan miserable com la vida del pagès. Sempre amorrat a la terra, sempre amb un neguit mortal que li crema les entranyes, i, digueu, ¿per què, total? Els que no heu vist les espines que hi ha en el nostre camí, feu de pagès una anyada i sabreu lo que és patir.

Febrós, picant en la tasca tots els anhels del seu cor, el pagès planta la vinya, sembla el camp, cultiva l'hort. —Tot això—diu, mentres mira l'ampla plana verdejant,—es tornarà fruits esplèndits, serà vi, em donarà pa. De cop, allà al lluny apunta un núvol negre i espès, esclata la pedregada... i del camp no'n queda res.

Resignat, el cap acota i, anant al tros, pensa:—Bah! Per sort s'ha salvat la vinya i ella m'indemnitza. Però... ¿què és aquesta plaga que en els llindars de l'estiu invadeix els frescos pàmpols?... Es el terrible *mildiu*... Bona nit, rosats ensomnis! Ja podem tancar el celler; lo que és per aquesta banda, enguany no hi ha res a fer.

Queda l'horta, l'horta ubèrrima, el jardí més bell del món, que'l pagès ha regat, pròdig, amb la suor del seu front. Mes, un jorn passa l'oruga i la pugó compareix, i aquell deliciós oasis poc-a-pocet es marceix. I quan ja l'estol d'insectes ha devorat l'últim brot, ve una nit una ruada i acaba d'endur-s'ho tot.

I sempre així!... Sempre als llavis la copa plena de fel, ara tement de la terra, ara tremolant pel cel. Quan no és any de massa pluges, ho és de massa sequedat; quan no salta la llagosta, glaça quan l'abril ja ha entrat. I per completà el desastre, ve el senyor recaudador i vol que, sigui com sigui, paguis la contribució.

Ah!... Si un dia torno a neix, no m'engallinaran pas. ¿Tornà a passar les tragèdies que ara esteu sofrint?... Que és cas! Jo m'avindrà a fè un ofici que, amb voluntat exercit, em permeti tenir sempre quatre rals, un plat i un lit. Jo seré tot lo que vulguin; burot, emblaquinadò criat, pescador, drapaire, però, ¿pagès?... Això no!...

C. GUMÀ

L'obrer català

En el preàmbul de les conclusions adoptades per l'Assamblea de les Zones neutrals, hi hem llegit unes frases relatives als jornals i a les condicions de treball dels obrers de Catalunya, que no ens semblen oportunes ni encertades. Es diu allí que la creixença de l'industria catalana ha portat un augment en el jornal i una millora en les condicions de treball dels nostres obrers i fins dels obrers d'altres bandes. Això, dit d'aquesta manera, fa creure que aquí el treballador viu relativament bé. I no hi ha res més lluny de la veritat. L'obrer català no viu bé, ni relativament ni absolutament.

Es aquesta una qüestió sobre la qual és necessari cridar l'atenció dels qui, per un o altre motiu, se preocupen dels problemes socials. A Catalunya, i especialment a Barcelona, l'obrer treballa en condicions accentuadament desfavorables. Es cert que treballa en condicions desfavorables a tot arreu del món. Per això hi ha un problema obrer universal. Però el que volem dir és que el nostre obrer és dels qui viuen en condicions pitjors. S'ha afirmat sovint (i quasi sempre amb tota bona fè) que l'obrer català, pel jornal que guanya, és un obrer privilegiat, per dir-ho així. Doncs bé; aqueixa afirmació constitueix un error formidable.

Per a demostrar-ho no calen arguments. N'hi ha prou amb unes quantes xifres estadístiques. No negarem que hi ha a Espanya molts altres llocs on els treballadors viuen pitjor que a Catalunya. A Espanya, desgraciadament, sempre hi ha un pitjor. Però si comparem el terme mitjà de les condicions de vida de l'obrer en els diversos països, trobarem que Catalunya i Barcelona estan avall, molt avall.

Aquesta inferioritat prové principalment, no dels jornals, sinó del preu dels queviures, Barcelona és una de les ciutats del món on la vida és més cara. ¿Que en els darrers trenta anys els jornals i sous han crescut? Sí; però ha crescut molt més el preu dels articles de consum. La situació dels nostres obrers, de l'Exposició Universal de 1888 ençà, no ha millorat; ha empitjorat considerablement.

Valdria la pena—ja ho crec!—que els polítics, els economistes, les corporacions públiques i els representants de les «forces vives» de la nostra terra, es preocupessin del problema de que parlem. Es tan interessant, almenys, com el problema de les zones neutrals.

A. R. I V.

DE LA GUERRA

FETS CONEGUTS DEL 8 AL 14 D'OCTUBRE DE 1915

Per terra

Al front rus, les tropes del Zar van dominant les del Kaiser i empenyent-les en diversos punts. Solament en el nord, cap a la banda de Dwinsk, segueix essent forta l'ofensiva enemiga, per més que no aconsegueix cap èxit apreciable. Cap al sud, a la Galitzia, els russos han derrotat als austro-alemanys, trencant la seva línia del Strypa, riu que les tropes russes han travessat. La derrota ha costat a l'enemic grans baixes, 2,300 presoners, 4 canons i 10 ametralladores.

Al front francès hi ha hagut violentíssims atacs alemanys, sobre tot a l'Artois i davant de Loos. Els alemanys han fracassat completament, deixant de 7 a 8,000 morts sobre el terreny. Això vol dir que van tindre unes 25,000 baixes. Els francesos han fet alguns progressos a la Champagne, especialment per la banda de Tahure.

Al front italià, accions parcials, amb avarança per les tropes del general Cadorna.

Al front sèrb, admirable i heroica resistència dels soldats del rei Pere. Al cap de vuit dies de atac, els austro-alemanys, a pesar de la seva artilleria formidable, no han pogut passar d'aprop de les vores dels rius que marquen la frontera del petit reialme. Els búlgars han iniciat alguns atacs, però el seu atac a fons sembla no haver-se produït encara. Els al·liats segueixen desembarcant a Salònica, i oficialment està anunciada una expedició dels russos contra Bulgària.

Nadie debe comprar ningún almanaque sin ver antes

EL AÑO EN LA MANO

Almanaque enciclopedia de la vida práctica para 1916

Cartoné, 1'50 ptas. - En tela, 2 ptas.

Al palau del Centralisme

Per mar

Un torpeder francès i un altre d'anglès, han bombardejat la ciutat turca d'Adalia, situada a la costa de l'Àsia Menor.
Responent a l'acció dels submarins alemanys, en el mar Bàltic han començat a actuar els submarins anglesos contra els vaixells mercants de l'enemic, havent-ne destruït ja sis.

Per l'aire

Gran activitat, especialment per part de les esquadres d'avions franceses, que han bombardejat importants punts de les línies fèrries utilitzades pels alemanys.

Repics

RER ordre de la Diputació s'ha fet un plebiscit d'Ajuntaments respecte a si és convenient o no la supressió total del còs de «moços de les esquadres».
Quan el marquès de Dos Fuentes se'n enterà, quin esverament tindrà!

—¡Córcholis!— exclamarà.—Es decir que España no tiene más que tres o cuatro barquitos averiados, y Cataluña va a tener «Escuadras» completas?
Ja ho veul... y cuan-mozos y todo.

Els aragonesos de Barcelona han festejat a la seva patrona amb una *becerrada* que's celebrà el passat dilluns.

La Virgen del Pilar dice que no quiere ser francesa, que vol ésser parroquià del «Sport» i «Las Arenas».
Però, és lo que deia un carnicer que va concórrer a la festa:
—A falta de badella, vinguen badells!

La Casa de América va celebrar l'altra tarde el descobriment d'América amb discursos, ballaruga i versos d'en Socías Aldape.
Realment el senyor Cristófol Colón va fer un gran bé a la Humanitat.

Després de quatre segles ha donat motiu a que la gent se diverteixi.

El diari de l'Emiliano Iglesias —que encara no se sab si el *sacrificarà* o no— ha dit comentant la manifestació a favor de les zones neutrals que era «el fracaso de la solidaridad burguesa».

Home! Què més hauries volgut que la manifestació hagués estat burgesa i un fracàs!
No val a dir mentides o sinó el mestre te tornarà a picar els dits amb la palmeta.
I hauràs de tornar a cantar la palinodia.

Comentant l'actitut d'en Lerroux respecte a les reformes econòmiques, *La Tribuna* diu que don Alexandre hauria de passar-se a la Monarquia i l'incita a que dongui aquest últim pas...
... «Si es broma, puede pasar».

¿No han vist unes fulles redactades en català, una mica forçat per això, en que's fa la defensa d'Alemanya barrejant números i més números, i volent demostrar les excel·lències pràctiques de la germanofilia? Se veu que els germanòfils no desmai en sa tasca.

Però, cregui'n's: aquestes coses no són, a l'al·tura d'ara, qüestions de números, sinó de cor.

El bacallà, les patates, les mongetes...
Ara es deia que la badella.
Però ¿perquè tenim una Junta de subsistències?

Sort que som tan previsors.
Desseguida que's parlà de pujar el preu de la badella, la Junta vinga reunions i gestions i observacions.

I efectivament: el resultat final va ésser la puja en el preu de la badella...

...Però ¿perquè tenim una Junta de subsistències?
Se veu que lo primer que pensa és anar subsistint ella mateixa.

Altrement el problema de les subsistències ha pres una greu i atterradora importància.

I l'Ajuntament tan fresc.
Fan bé de riures'n!
Com que'l mes que ve també anirem a votar!

Diu que en tots els partits hi han grans dificultats per a el nomenament de candidats a la regidoria. ¡Són masses els pretendents!

Quina emulació, quin esperit de sacrifici!
No sé pas què hi veuen!
Es a dir, sí que ho sé.

Tot-hom vol ésser concejal per mor de l'Exposició.

Aquí sí que podia dir-se lo d'en Bartrina al beato que feu cèlebre en sos versos:
«Y si luego resulta que no hay cielo?»

¿No heu llegit les declaracions d'en Junyent respecte la guerra europea?

Són espatarrants. Si esteu de mal humor llegiu-les.

Vos hi fareu un fart de riure.
El quefe dels jaumistes és un humorista, malgrat que ell mateix no ho sapiga.

La Joventut Lliberal Autonomista del Districte setè s'ha separat de la política del senyor Grañé.
I és natural.

Com pot anar la *Joventut* de bracet amb un vell xaruc i repatani?

Per això trobem molt comprensible que els joves lliberals autonomistes hagin dit al cèlebre Barberillo:

—Demà m'afeitaràs.

Per a demà està anunciat un gran aplec jaumí a Capellades.

Fixin-se que això de estar anunciat no vol dir pas que hagi de tenir lloc.

A Capellades hi ha molts i molt decidits republicans, i tot serà que aquets els permetin fer el fatxada.

Vol dir que podria molt ben ésser que al ti-gre jaumí, si treu les uncles, les hi esmolin abans d'esgarrapar.

Sembla, tant mateix, que el novell «Bloc Republicà Autonomista» acordarà la abstenció en la pròxima lluita electoral.

En canvi, aquesta vegada, els eters abstencionistes de l'«Unió Catalanista» aniran a les urnes com un sol home.

I aquest *sol home* ja deuen saber qui és: en Martí i Julià.

Cosas veredes el Cid...

Ha sortit el primer número d'un setmanari titulat *Catalunya viva*.

Tant com viva, pot-ser és exagerat; vegi's sinó la literatura i el teatre.

Catalunya fa la viu-viu i prou.
Aquí l'única cosa viva, viva, és la sardina... i encara ens costa un ull de la cara.

Llegeixo:
«S'ha encarregat de la rectoria de Torelló mossèn Miralpeix.»

Val més que miri'l peix que no la carn...
Que és amb lo que acostumen a pecar més els nostres clergues.

Al arquebisbe de Toledo, monsenyor Guisasa, li ha sigut concedit el gran collar de Carles III.

Arri poc o molt.
Ara ja té el collar, demà pot-ser li regalarán la cédula.

I ja podrà anar per tot arreu.

Un canonge de certa Catedral que tots coneixem, tenia una molt marcada feblesa per la beguda; xampany, vi ranci, *manzanilla*, licors, tot s'ho engolia amb veritable fruició.

Per fi, un dia, el bisbe l'envià a cercar.

—Amic meu, beveu massa;— va dir-li.
I el canonge replica:
—Es veritat, però tingui en compte que sempre que bèc ho faig... a la seva salut.

JEROGLÍFICS

I
1 0 3

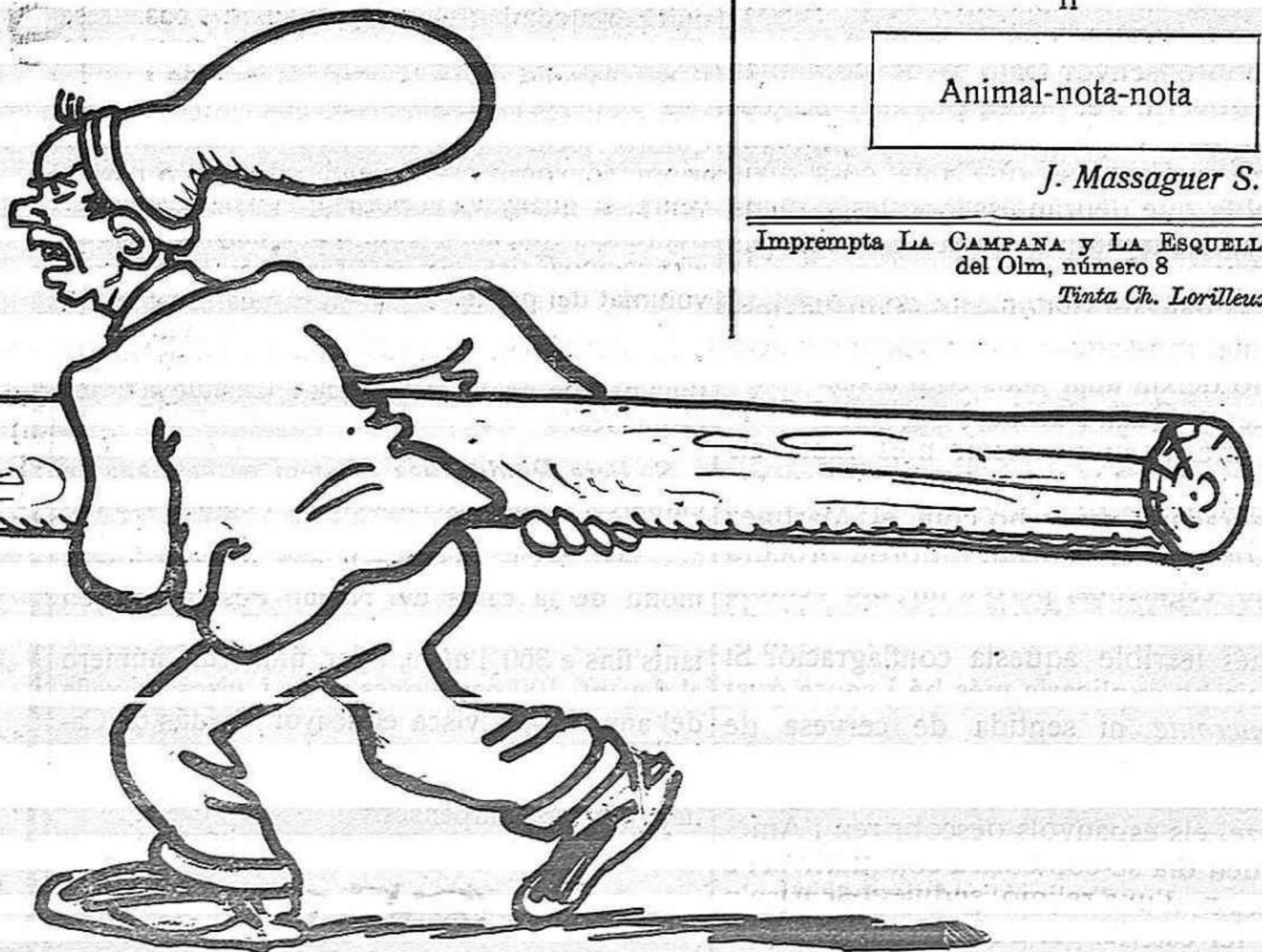
A. B. (a) Rector de V.

II

Animal-nota-nota

J. Massaguer S. (Artiller)

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C^{ia}

—Alça, bandarra!... Quina moda de despertar als veïns!